

Beantwoording vragen Commissie m.e.r.

In rood onze antwoorden.

Vragen over voornemen, alternatieven en referentiesituatie

1. *Kan een toelichting worden gegeven van het voortraject en de reeds doorlopen procedures?*
Is besproken tijdens werkbezoek van de commissie.
2. *Er is eerder een locatie afweging gemaakt door DLG. Graag een toelichting hierop en kunnen we deze studie inzien?*
Is besproken tijdens werkbezoek van de commissie. Rapport is opgestuurd.

3. *Voor wat betreft inrichting zijn geen alternatieven bekeken, ook niet ten aanzien van WKK omvang, kan dit worden toegelicht?*
Zoals in het MER aangegeven is er binnen het perceel weinig schuifruimte. Hogere bebouwing is niet wenselijk in verband met landschappelijke inpassing, lagere bebouwing neemt meer ruimte in waardoor de benodigde manoeuvreerruimte op het perceel in het gedrang komt. Deze is in huidige plannen reeds beperkt.

Wat de WKK betreft, het volgende. Het doel van de initiatiefnemer is om de maximale hoeveelheid groen gas te produceren waarvoor subsidie kan worden verkregen (2,4 miljoen m³). Daarvoor is naar verwachting minimaal 85% van het te winnen biogas nodig en zeer waarschijnlijk blijft er minder gas 'over' voor de WKK.

In het MER is als worst case (hoe groter inzet WKK, hoe negatiever milieueffect) de maximaal verwachte inzet van de WKK gehanteerd (15% van het biogas wordt verbrand). Het alsnog geheel (of een groter deel) omzetten van biogas in elektriciteit en warmte is geen optie voor de initiatiefnemer. Dit levert meer milieueffecten op, een slechtere business case en de verleende (aangepaste) omgevingsvergunning staat dit ook niet toe (deze staat een WKK met een vermogen van 400 kW toe). Voorgaande is in het MER ook beschreven (pag 27/28).

4. *In het MER (p 19) wordt gesproken over een buurtvergister, zijn er beperkingen tav de vervoersafstand?*
Is besproken tijdens werkbezoek van de commissie.
5. *In de tekst gaat het om 20.000 m³ uit de omgeving, terwijl afbeelding 2-1 een andere optelsom laat zien. Kan dit worden toegelicht?*
Deze zin is niet duidelijk opgeschreven in het MER. Met de 20.000m³ wordt de totale hoeveelheid mest bedoeld die vergist wordt in de co-vergister en niet de hoeveelheid mest die uit de omgeving komt. De optelsom uit de bedoelde figuur komt uit op circa 11.000 m³.
6. *Welk aandeel van de benodigde mest is inmiddels gecontracteerd? Is duidelijk waar deze afkomstig is? Wordt daarbij gebruik gemaakt van de huidige klanten van het mesttransportbedrijf?*
Is besproken tijdens werkbezoek van de commissie, zie ook antwoord bij 5.

7. *Kunt u toelichten hoe de totale mestverwerkingsinstallatie er uit gaat zien? Welke technieken worden zeker toegepast, welke mogelijk (affakkelinstallatie, digistaatscheiding, aanzuren en hygieniseren digistaat, drogen en hygieniseren dikke fractie, luchtwasser, etc)? Waar is de opslag van vaste co-producten voorzien, hoe wordt deze uitgevoerd en tot welke hoogte vindt opslag plaats?*
Zie technische tekening (bijlage 2 bij MER) en beschrijving voornemen.

Er is ook een onherroepelijke omgevingsvergunning milieu voor de installatie, inclusief een wijziging vanwege toevoeging groengas. De installatie moet worden uitgevoerd conform deze vergunning, anders is nog weer een wijziging van de vergunning noodzakelijk.

8. *Het mestverwerkingsproces is een samenspel gericht op een maximale productie van Groen gas en optimale benutting van restenergie (warmte, electra). Kunt u aangeven hoe de massa- en energiestromen er uit zullen zien.*
De massa-stromen zijn beschreven op pagina 32 van het MER. Zie ook vergunningen 2013W0639.

9. *Het MER straalt ook uit de het nog een zoektocht is hoe de technische installaties er precies uit zullen zien (welke worden toegepast) en hoe de voeding van de vergister (grondstoffen) er uit zal zien. Met welke coproducten is gerekend om aan de hoge noodzakelijke gasopbrengst te komen, en welke producten vallen dan af?*

De meest waarschijnlijke samenstelling is aangegeven in het MER (pag 32). Bij de berekening van de verwachte opbrengst aan biogas (en vervolgens groengas) is uitgegaan van een gemiddelde opbrengst.

10. *Is er een (hoofd)gasleiding in de omgeving waar het Groene Gas van het initiatief op aangekoppeld kan worden? Op welke afstand en is hierover al overleg geweest met de netbeheerder?*

Ja, het gas kan ingevoed worden op een aanwezige leiding aan de zuidwestzijde van het perceel.

In MER staat: "Het groen gas is kwalitatief gelijkwaardig aan aardgas en kan rechtstreeks ingevoed worden in het openbare aardgasnet dat vlakbij de beoogde locatie ligt, binnen 100 meter ten zuidwesten van het beoogde perceel."

11. *Hoe moeten we de mestverwerking zien in relatie tot het bestaande vleeskalverbedrijf? Zijn het volgens u afzonderlijke activiteiten? Zo ja, waarom vindt u dat, Zo nee, waarom zijn de activiteiten vleeskalveren en mestdistributie niet meegenomen in de referentiesituatie en in het initiatief?*

De mestvergistingsinstallatie kan niet mogelijk worden gemaakt met de geldende bestemming in het vigerende bestemmingsplan buitengebied, omdat het vergisten van mest (strikt genomen) niet als een agrarische activiteit wordt gezien. Het is namelijk niet gericht op het voortbrengen van een agrarisch product (energie). Het bouwen van de installatie staat niet ten dienste van de uitoefening van een agrarisch bedrijf. Planologisch zijn het dus afzonderlijke activiteiten.

Realisatie van de vergister heeft wel invloed op de manier waarop de mest wordt verwerkt en vervoerd. Daarom is bij de effectbeschrijving wel ingegaan op verschillen ten opzichte van het huidige transport en de huidige mestopslag (bijv. minder vervluchtiging van stikstof). Daar wordt ook op gedoeld met de laatste zin in par 3.1: 'In hoofdstuk 5 wordt de referentiesituatie waar relevant specifiek per milieuaspect aangegeven.'

De mestvergistingsinstallatie, de mestdroger, het mesttransportbedrijf en het vleeskalverenbedrijf vormen samen één inrichting en hebben dus ook één omgevingsvergunning milieu. De zaak 2012W1073 is een aanvraag om veranderingsvergunning die invoegt bij de revisievergunning 2012W0622.

Vragen over milieueffecten

12. *landschap: Kan worden toegelicht in welk opzicht het inpassingplan / beeldkwaliteitplan is verbeterd ten opzichte van de vorige versie (is deze nu beter Raad van State-proof)?*

In de uitspraak van de Raad van State die het bestemmingsplan vernietigde voor de mestvergister is exact aangegeven waaraan het ontbrak. In deze leemte is voorzien door een zeer gedetailleerde landschappelijke inpassing te realiseren.

13. *Vervoer: Men voert grashaksel aan van het vliegveld Eelde. Hoeveel vervoersbewegingen hangen daarmee samen? En hoe zijn deze in het MER meegenomen? Verder graag een toelichting op het totaal aantal transportbewegingen waarmee gerekend is, deze lijken aan de lage kant.*

In paragraaf 5.6 (verkeer) van het MER zijn de vervoersbewegingen toegelicht. Het vervoer van gras is onderdeel van de 2,6 vrachten aan mest en co-substraat gemiddeld per dag (tabel 5.1). Extra aanvoer van mest en co-producten (zoals gras) vindt niet elke dag plaats.

14. *Geluid: Graag een toelichting op het omgevingsgeluid. In het MER staat dat deze hoog is vanwege de Otterloseweg. Bij eerste lezing lijkt het dat de installatie de achtergevel belast en het wegverkeer de voorgevel, klopt dat?*

Ja, dat klopt.

15. *Een affakelinstallatie geeft nogal wat geluidsproductie, is daarmee rekening gehouden? Het achterwege laten van een affakelinstallatie zal tot extra geurbelasting (o.a. zwavelverbindingen) leiden als de overdrukventielen in werking treden.*

Dit punt is ook aangehaald in het beroep tegen de vergunning milieu. In de uitspraak van de Raad van State is hierover gesteld:

10.1. Het college heeft zich op het standpunt gesteld dat het affakkelen van gas een noodmaatregel is die alleen in uitzonderlijke situaties voorkomt. Aan de omgevingsvergunning eerste fase zijn ook voorschriften verbonden die waarborgen dat het affakkelen alleen bij uitzondering voorkomt en, indien het voorkomt, niet langer duurt dan nodig. Vanwege het incidentele karakter van het affakkelen en omdat het voor de bedrijfsvoering van de inrichting noodzakelijk is, moet deze activiteit volgens het college, ongeacht de daarbij optredende geluidniveaus, toelaatbaar worden geacht en is onderzoek naar de hoogte van die geluidniveaus in zoverre niet noodzakelijk. Hetgeen [appellant] en anderen aanvoeren geeft geen aanleiding voor het oordeel dat het college zich niet in redelijkheid op dit standpunt heeft kunnen stellen.

Daaraan kan worden toegevoegd dat in de vergunning de verplichting is opgenomen om binnen 12 uur een fakkelinstallatie beschikbaar te hebben als de noodzaak zich voordoet. En omdat er toch de nodige tijd overheen gaat bij een drukopbouw voordat de overdrukventielen open gaan zal naar verwachting de tijd dat biogas zonder affakkelen afgevoerd wordt beperkt blijven. Ook wijzen we nog op de rechtstreekse werking van Hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer.

16. *Geur: Graag een toelichting op de geuremissies van de installatie, deze lijken aan de lage kant.*

In het kader van de omgevingsvergunning is een geuremissierapport opgesteld. In het MER is voor relevante onderdelen van het bedrijf de geursituatie aangegeven.

De enige nieuwe activiteit met een relevante geurbijdrage is de digestaatdroging. Deze leidt (na luchtwassing) tot een berekende geuremissie van $3,7 \cdot 10^6$ Europese odeur units per uur. Dit is minder dan 4% van de vergunde geuremissie van de aanwezige vleeskalveren.

Ook liggen de emissiepunten van de nieuwe activiteiten verder van geurgevoelige objecten dan de bestaande geurbronnen. Aangenomen dat het karakter van de geur vergelijkbaar is met de geur uit de stallen met kalveren, zorgt deze bijdrage niet voor een merkbaar effect ten opzichte van de referentiesituatie. Naar verwachting zorgen de nieuwe activiteiten gezamenlijk voor een stijging van de geurbelasting van minder dan 1 ouE/m³ op het dichtstbijzijnde geurgevoelige object.

Om te controleren dat er geen ontoelaatbare geuremissie optreedt (hogere dan vergund), zal een controlemeting worden uitgevoerd na ingebruikname van de vergistingsinstallatie. Mocht er toch sprake zijn van een hogere geuremissie, dan is er mogelijk aanleiding voor handhavend optreden.

17. *Stikstofdepositie: Graag een toelichting op de berekeningswijze waaruit wordt geconcludeerd dat er geen extra emissie (depositie) door het voornemen gaat optreden in vergelijking tot de referentie. En kunt u daarbij ingaan op de saldering van de emissies uit de WKK met de agrarische activiteiten?*

Voor de ammoniakverliezen van een vleeskalverbedrijf geldt een emissiefactor van 2,5 kg per dierplaats per jaar voor stal en opslag. Bij vleeskalveren is het gebruikelijk dat mest meerdere keren per jaar uit de stal wordt afgevoerd naar een emissiearme opslag op het bedrijf, naar een kalvergierverswerkingsinstallatie of naar derden. Niet duidelijk is waarom in het MER door tussenkomst van de mestverwerkingsinstallatie een reductie van die stalemissie wordt verondersteld.

In de berekening is gebruik gemaakt van een aantal bronnen (zie MER par 5.2.1). Gezien de onzekerheid over een aantal van de aannames over 'winst' qua stikstofemissie (vooral winst bij uitrijden van digestaat versus onbewerkte mest) is uiteindelijk een zeer conservatief uitgangspunt genomen ten aanzien van emissiebesparing. In het MER is uiteindelijk alleen winst meegenomen die op het bedrijf Otterloseweg 54-56 zelf wordt behaald. Ten opzichte van de standaard emissiefactor van een vleeskalverbedrijf wordt een kleine winst behaald, in de vorm van het voorkomen van langdurige opslag van mest.

Het gemiddelde verlies bij langdurige afgedekte opslag (door vervluchtiging) bedraagt volgens Alterra op bedrijfsniveau 1-2% voor varkens en koeienmest (aannee in MER 1,5%). De stikstofemissie van langdurige mestopslag op het eigen bedrijf bedraagt ongeveer 231 kg N per jaar (1,5% van 3.500 kg mest*4,4 kg N). Dit vervluchtigt als circa 280 kg NH₃ per jaar (1 mol NH₃ weegt 17 gr, 1 mol N 14 gr).

Een deel van deze emissie treedt mogelijk niet op aangezien het vervluchtigde stikstof niet direct in de buitenlucht terecht komt, maar eerst in de stal. De stallen beschikken op dit moment nog niet over luchtwassers. Het grootste deel van de vervluchtigde stikstof komt dus wel in de buitenlucht terecht. Deze emissie wordt nagenoeg geheel vermeden.

Volgens Alterra (https://www.publicspaceinfo.nl/media/uploads/files/ALTERRA_2006_0001.pdf; bron niet benoemd in MER) bedraagt de emissie door het gebruik van verse mest in een vergister nog slechts 5% van de emissie bij langdurige mestopslag. 95% van de 1,5% emissie van reguliere langdurige opslag zou dan dus vermeden worden. Een klein deel vervluchtigt nog steeds als gevolg van korte 'reguliere' opslag in de stallen en door behandeling van de mest in de vergister.

In het MER is een depositieberekening uitgevoerd voor de zeer conservatieve aanname dat slechts een emissiebesparing optreedt van 100 kg NH₃ (ca 36% van de 1,5% emissie). Deze vermeden emissie vanuit de huidige rundveestallen levert een depositiewinst op van ongeveer 0,4 mol/ha/jaar op het dichtstbij gelegen gevoelige habitatype. Deze 'depositiewinst' van 0,4 mol stikstof/ha/jaar is groter dan de extra depositie veroorzaakt door de WKK a 0,2 mol stikstof/ha/jaar.

Bij de revisievergunning 2012W0622 wijzigde de veestapel niet en omdat geen emissiefactoren voor ammoniakemissie zijn toegekend aan het bewerken van kalvermest wijzigde de situatie niet. Bij het vergunnen van de vergister is geoordeeld dat de winst van de ammoniakreductie opweegt tegen de NO_x-emissie van twee WKK's. Het is maar de vraag of dit effectief is omgezet in een aanvraag voor een passende Nbw-vergunning. Hiervoor moet de Provincie worden geraadpleegd, wij hebben alleen inzicht in de nu lopende procedures.

18. *Luchtkwaliteit: er is geen nadere informatie over PM_{2,5} opgenomen terwijl dit in de introductie wel staat aangekondigd. Kan deze keuze worden toegelicht?*
Dit is alleen genoemd in het beleidskader. In het MER was het beter geweest ook daar alleen op PM₁₀ in te gaan. Gezien de verwachte effecten en de referentiesituatie t.a.v. PM₁₀ zagen wij geen noodzaak om PM_{2,5} verder te betrekken in het MER.
19. *Water: Wat is de toename van het verharde oppervlak en hoe wordt omgegaan met het vrijkomende hemelwater. Moet er een waterberging worden ingericht, en zo ja waar?*
De voorgenomen ontwikkeling zorgt voor een toename van verhard oppervlak in het plangebied en leidt daarmee tot een afname van infiltratiemogelijkheden van hemelwater naar het grondwater. Het plangebied ligt in landelijk gebied. Er is voldoende infiltratie- en afvoermogelijkheid in de directe omgeving om te borgen dat er genoeg infiltratie van hemelwater plaats kan vinden.
20. *Volksgezondheid: er wordt in het MER geen aparte aandacht aan volksgezondheid besteed, kan deze keuze worden toegelicht?*
Onder "diergezondheid" wordt ook ingegaan op verspreiding van ziekten op de mens. Omdat de verwachte veranderingen zo beperkt zijn, is dit onder 1 noemer behandeld. De laatste alinea over het Raad van State oordeel was hiervoor de aanleiding. Wellicht was het beter om de paragraaf "gezondheid" te noemen.